

LEONARDO DA VINCI

L'UOMO UNIVERSALE

ORD ER MAGT

DITTE MARIE JONSSON 9. KL.

LISA SKOV-SVENDSEN

BØRNESKOLEN **BIFROST**

AUGUST-OKTOBER

2019

FORORD

Kære læser

I denne rapport kan du læse om magten bag de ord, vi dagligt hører og bruger. For ord betyder mere, end vi går og tror. De spiller også en kæmpe rolle i den politiske verden, hvor ord måske nærmere bruges som en slags manipulation. Hvordan bruger vi ord? Hvem råber højest? Hvordan har ord forandret verden?

“If the freedom of speech is taken away then dumb and silent, we may be led like sheep to the slaughter” - George Washington

God læselyst

INDHOLD

1. PROBLEMFOMULERING S. 4

1.1 PROVOKATION/KONFRONTATION S. 5

VI TEGNER ALLE ET BILLEDE AF VERDEN UD FRA VORES EGET SYN PÅ DEN. LIGESOM PARAFRASER, ER VORES VERDENER SKABT UD FRA DET SAMME. VI HAR BARE FORSKELLIGE VINKLER OG PERSPEKTIVER...

1.2.1 VIDENSKABSMANDEN LEONARDO S. 7

VI ER ALLE ÆG PÅ RÆD OG RÆKKE I LIVETS ÆGGEBAKKE. MEN KAN ÆG REDDE VERDEN? KAN VI REDDE VERDEN?...

1.2.2 KIRKENS ROLLE I RENÆSSANCEN S. 8

ALLE TROR PÅ NOGET - DET ER BARE ET SPØRGSMÅL OM, HVORDAN VI FORTOLKER DET "NOGET". HVILKEN TILGANG MAN HAR TIL SIN TRO OG TRADITIONER...

1.2.3 VIDENSKAB OG TRO I VERDEN Gennem Tiden S. 9

VIDEN OG TRO HÆNGER ULØSELIGT SAMMEN. DET KAN VÆRE BÅDE GODT OG SKIDT. MED VIDEN KAN VI MANIPULERE FOLK TIL AT VÆRE TILHÆNGER AF DEN 'RIGTIGE' RELIGION. BESTEMME, HVAD DE SKAL DEDIKERE DERES LIV TIL. HVOR DE NU SKAL FINDE HÅB...

1.3 FÆLLES PROBLEMFOMULERING S. 11

"THE FIRST STEP TOWARDS GETTING SOMEWHERE IS TO DECIDE THAT YOU ARE NOT GOING TO STAY WHERE YOU ARE."...

1.3.1 MIN GRUPPES FORSLAG S. 11

"WISDOM IS THE DAUGHTER OF EXPERIENCE"...

2. PRÆCISERING AF PROBLEMFOMULERING S. 12

2.1 MINDMAP/BRAINSTORM S. 12

2.2 BEGRUNDELSE FOR TEMAVALG S. 13

HVILKEN MAGT HAR ORD I VORES SAMFUND? HVOR MEGET MAGT HAR ORD OVER INDIVIDET? HVAD BRUGER VI MAGTEN TIL? HVORDAN OPNÅR VI MAGTEN OG ORDET?...

2.2.1 BELYSNING AF FÆLLES PROBLEMFOMULERING S. 14

TALER, CITATER OG GENERELT BARE ORD HAR STOR INDFLYDELSE PÅ OS. DET KAN FÅ OS TIL AT INDSE, HVOR VI STÅR OG HVOR VI VIL HEN...

2.2 INDIVIDUEL PROBLEMFOMULERING S. 15

"IF THE FREEDOM OF SPEECH IS TAKEN AWAY THEN DUMB AND SILENT, WE MAY BE LED LIKE SHEEP TO THE SLAUGHTER"...

3. DATA S. 16

3.1 "ORD KAN FLYTTE BJERGE" S. 17

HUNDE GØR. FUGLE SYNGER. MENNESKER BRUGER ORD. ALLE VÆSNER HAR DERES EGEN KOMMUNIKATIONSMÅDE OG SPROG. ORD ER DET, SOM GØR OS TIL MENNESKER...

3.1.1 "MODERNE VIDENSKAB HAR ENDNU IKKE VÆRET I STAND TIL AT SKABE EN MEDICIN SÅ EFFEKTIV SOM ET PAR VENLIGE ORD" S. 17

EN JAPANSK FORSKER, VED NAVN MASARU EMOTO, UDFØRTE ET FORSØG OVER EN MÅNED MED KOGTE RIS...

3.2 TALERS MAGT S. 18

TALER KAN FORANDRE VERDEN. DETTE HAR VI SET MANGE EKSEMPLER PÅ - BÅDE I EN TID TÆT PÅ VORES, MEN OGSÅ SÅ LANGT TILBAGE, AT DET MERE ER EN FORTÆLLING END VIRKELIG...

3.2.1 "SPØRG IKKE, HVAD DIT LAND KAN GØRE FOR DIG" S. 20

JOHN F. KENNEDY VAR EN MEGET BERØMT TALER I SIN TID SOM USA'S PRÆSIDENT. DESVÆRRE BLEV HAN I 1963 MYRDET - HANS ORD LEVER DOG STADIG BLANDT OS...

3.2.2 "JEG SKAL PERSONLIGT SKYDE DEN SKIDERIK AF EN TAPETSERE TIL HITLER" S. 22

GEORGE S. PATTON JR. VAR EN GENERAL OG LEDER AF DEN TREDJE OG SYVENDE ARME I EUROPA. HAN ER BLA. KENDT FOR SIT GROVE SPROG OG BRUG AF BANDEORD...

3.3 SANGE S. 22

SANGE GIVER INDBLIK. SANGE GIVER FORSTÅELSE. SANGE SKABER HÅB. SANGE HAR MAGTEN TIL AT ÆNDRE...

3.3.1 ZOMBIE - NO BRAIN, NO JOB, NO SENSE S. 24

SANGEN ZOMBIE, AF AFRIKANSKE FELA KUTI, BLEV ET VÅBEN I KAMPEN OM FRIHED I AFRIKA, MERE SPECIFIKT I NIGERIA, SOM VAR UNDERLAGT DIKTATUR...

3.3.2 WE SHALL OVERCOME - WE'LL WALK HAND IN HAND, SOMEDAY S. 26

FRIHEDSSANGEN: WE SHALL OVERCOME ER EN AF DE SANGE, DER GENNEM TIDEN HAR UDVIKLET SIG MED FOLKET...

[3.1-3.3] LITTERATURLISTE S. 28**4. VURDERING OG KONKLUSION S. 29****4.1 VURDERING S. 29**

JEG VED IKKE, HVOR TILFREDS JEG ER MED MIT DATA DENNE GANG. DER ER IKKE KONKRETE PROBLEMSTILLINGER, MEN DET HAR OGSÅ VÆRET UDFORDRENDE AT FINDE OG SØGE DATA...

4.2 KONKLUSION S. 30

AT HAVE ORDET I SIN MAGT. AT ORDET HAR TAGET MAGT...

5. DISKUSSION S. 32**5.1 BELYSNING AF FÆLLES PROBLEMFORMULERING S. 32**

VERDENEN HAR BRUG FOR NYTÆNKNING. VI HAR BRUG AT FORSTÅ, AT DER SKAL UDVIKLES...

5.2 DISKUSSION S. 33

ORD ER EN FANTASTISK MÅDE AT FÅ BUDSKABER FREM PÅ. DE KAN PROVOKERE OG PRIKKE TIL BESKUERNE...

MUSISK UDTRYK / KULTUR I UDTRYK OG HANDLING S. 34

HVORDAN PÅVIRKER MAN ET SAMFUND/FÆLLESSKAB? HVILKEN PERFORMANCE FUNGERER BEDST?...

BILAG S. 35

TALE #1, TALE #2, BRAINSTORM

1. PROBLEMMFORMULERING

1. PROBLEMMFORMULERING	4
1.1 PROVOKATION/KONFRONTATION	5
1.2.1 VIDENSKABSMANDEN LEONARDO	7
1.2.2 KIRKENS ROLLE I RENÆSSANCEN.....	8
1.2.3 VIDENSKAB OG TRO I VERDEN GENNEM TIDEN	9
1.3 FÆLLES PROBLEMMFORMULERING	11
1.3.1 MIN GRUPPES FORSLAG	11

Mona Lisa

Den Sidste Nadver

Det Unikke Øje

Videnskab vs. Religion

Natur vs. Kultur

Leonardo da Vinci

1.1 PROVOKATION/KONFRONTATION

L'uomo Universale → Den universelle mand → manden, der kan alt. Ved alt. Men bruges den viden godt? Leonardo Da Vinci har lagt et grundlag for meget af den viden, vi i dag besidder. Dog har han også lært os nye krigsmaskiner og -metoder. Men man vælger vel selv, hvad man bruger sin viden på. Han har selv opnået den viden. Og

måske har Da Vinci haft et godt formål med hans ideer. Det er os, som har brugt og set de ideer på en anden måde.

Vi tegner alle et billede af verden ud fra vores eget syn på den. Ligesom parafraser, er vores verdener skabt ud fra det samme. Vi har bare forskellige vinkler og perspektiver, som former vores fælles hjem. Vi har brug for andres synsvinkel for at træde væk og se helheden. Øjet er en rund klump, der alene er ubrugelig. Men sammenarbejder øjet med resten af kroppen, forandrer den sig til et vidunderligt organ. Det bliver en del af et større billede. Øjnene udgør én af de måder, vi oplever og sanser verdenen og dens omgivelser på; om det så er blindt eller ej. For det blinde øje ser det usynlige.

Øjnene har dog flere funktioner. Sammen med munden udtrykker de følelser. De hjælper os med at vise, hvordan vi har det. Men på samme måde som Leonardo Da Vinci malede Mona Lisas mystiske smil, kan vores ansigtsudtryk skjule tilstand og endda identitet. Og det kan blive nødvendigt med nutidens regler og normer. Samfundet har placeret os, som et maleri, inden for

bestemte rammer med et smil klistret på - og så kan folk ellers bare kigge på uden at se, hvad der egentlig ligger bag smilet.

Den moderne sidste nadver - stadig med mistillid, debat og hånende 'venner'

Vi vælger selv, hvordan vi vil vise os, men ikke hvordan vi ses. Jeg valgte at blive portrætteret med en terning, som var jeg hersker over skæbne og tilfældighed. Hvem ved, om folk ser mig som en kvinde afhængig af kasinoer og gambling?

Og hvad vil folk tænke om mig, når jeg er død? Efter mit sidste måltid er spist, og de sidste åndedrag er taget. Hvem og hvad efterlader jeg mig? Jesus forudså sin død, da han i *den sidste nadver* fortalte sine 12 disciple om sin forræder. På samme måde ligger mange mennesker døden nær i en hospitalsseng og venter på manden med leen. Tænk over, hvordan de vil efterlade dem, de har kær. Måske vælger de aktiv dødshjælp - stopper smerten og sover stille ind.

1.2.1 VIDENSKABSMANDEN LEONARDO

Vi er alle æg på ræd og række i livets æggebakke. Men kan æg redde verden? Kan vi redde verden? Hvis vi tager noget fra hver videnskabelig retning - humaniora, samfunds- og naturvidenskabeligt - kan vi måske finde guldægget.

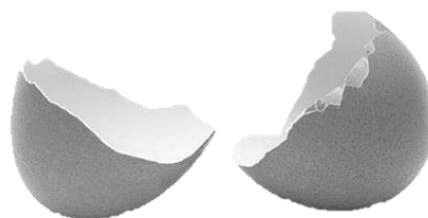
Leonardo Da Vinci havde indsigt i alle de tre vidensområder. Han var klog på konkret viden med et svar, men mestrede også siden af videnskab med utallige svar og synsvinkler. Da Vinci blandede ovenikøbet naturvidenskaben med det humane, da han opfandt et afløbssystem, efter samfundet led under sygdom fra åbent kloaksystem.

Han så med nysgerrige øjne på en verden, som han mente var fuld af muligheder, der bare ikke var opdaget endnu. Lavede en parafase med en skeptisk tilgang til kirkens billede af verden og viden. Han så mere nytænkende på menneskers funktion - en evne han ikke delte med mange i sin tid. Da Vinci brød ud af sin trygge æggeskal og begyndte bl.a. at dissekere menneskeliv grundet tørst for viden.

Men vi laver ikke kun gode beslutninger - det gælder også Leonardo Da Vinci. Han udtænkte krigsmaskiner. Dog bemærkede vi i det ganske danske land ingenting. I Danmark ligger vi som blommen i et æg. Ingen voldsomme naturkatastrofer og så har vi i Danmark ikke haft en krig i rigtig lang tid. Sådan har mange det også som individer. Vi tør ikke knække skallen og se den virkelige verden. Alle pakker tingene ind i vat, for vi må helst ikke se sandheden i øjnene. Så er det bedre bare at gemme sig væk i æggebakken uden at involvere sig. Skallen er der vel for en grund.

Vi skal passe på os selv - men i hvor høj grad?

Out of my comfort zone

1.2.2 KIRKENS ROLLE I RENÆSSANCEN

"Man ser at helvede, skærsild og himmel adskiller sig fra hinanden, ligesom fortvivlelse, tilnærmelsesvis fortvivlelse og tryghed adskiller sig fra hinanden" - tese nr. 16, Martin Luther

Gud - hvem end hun så er

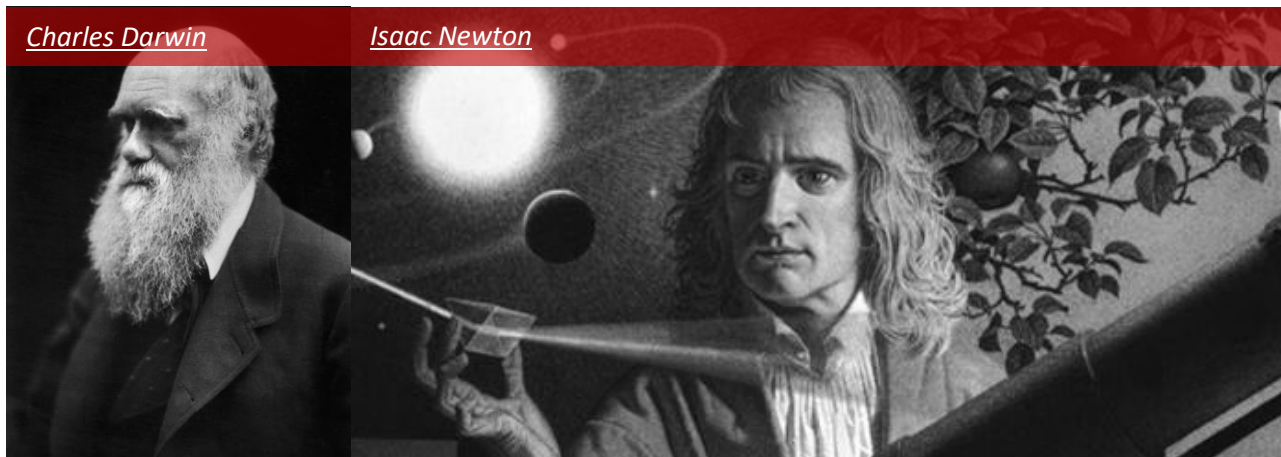
Alle tror på noget - det er bare et spørgsmål om, hvordan vi fortolker det "noget". Hvilken tilgang man har til sin tro og traditioner. De vaner vi er blevet tillært. Og vaner er trygge rutiner. En cirkel vi bare skal følge. Men hvis vi ikke knækker skallen og ser, hvad der ligger udenfor, finder vi måske aldrig ud af om de valg, vi har truffet, er rigtige.

Så kan vi ellers bare ligge døden nær, og fortryde det man ikke valgte. Men så er det for sent. Ens liv er opbrugt. Ikke flere chancer. Eller er der? Er der et liv efter døden? Har vi et formål efter vores sidste nadver? Måske genopstår vi alle ligesom Jesus gjorde. Måske er vi alle guder. Sådan opfører vi os i hvert fald.

Vi leger med liv, som var vi Gud selv. Krig og terror ødelægger vores verden og fælles samfund. De opstår pga. vores forskellige religioner, som i bund og grund ligner hinanden meget. Det handler bare om, hvor ekstremt vi vil udføre og hylle vores gud. Katolicisme og protestantisme stammer fra den samme tro; katolikker har bare flere regler og tager biblen mere bogstaveligt. Det var ikke, før Martin Luther, i 1500tallet, kom og havde en mening om tingene, at troen delte sig i to. På samme måde delte samfundet sig i to - dermed ikke sagt, at det var dårligt. Tværtimod har det været med til at opdrage på os alle og vores land med den helt fantastiske rettighed: ytringsfrihed.

1.2.3 VIDENSKAB OG TRO I VERDEN GENNEM TIDEN

Viden og tro hænger uløseligt sammen. Det kan være både godt og skidt. Med viden kan vi manipulere folk til at være tilhænger af den 'rigtige' religion. Bestemme, hvad de skal dedikere deres liv til. Hvor de nu skal finde håb. Tro og religion sætter også grænser for videnskaben. For vi vil holde fast i håbet og religionen, selvom alle teorier og fundamentaler bliver modbevist af

forskere og undersøgelser. Sammenhængen mellem tro og viden sætter ikke en stopper for opgøret mellem realister og idealister. Isaac Newton og Charles Darwin nedlagde Guds skabelse og eksistens, efter de forklarede henholdsvis tyngdekraften og evolutionen. Mange videnskabsmennesker har igennem tiden været i strid med kirken og dens tilhængere. Dog har kirken samtidig fået mindre og mindre magt i samfundet - netop pga. den mere realistiske og troværdige videnskab. For modsat religionens verden er der beviser, som understøtter forskernes udtalelser.

Charles Robert Darwin (født 12. februar 1809, død 19. april 1882) var en engelsk naturforsker og geolog.

[Darwin - wiki](#)

Sir Isaac Newton (født 4. januar 1643, død 31. marts 1727) var en engelsk matematiker, fysiker og astronom.

[Newton - Wiki](#)

Vil det så sige, at vi ikke har brug for religioner? Kan vi undgå verdens krige, der som regel starter grundet religionsforskellighed? Buddhister forfølger muslimer, som forfølger kristne, som forfølger jøder. Religion er tit motivet for

terror og folkedrab. Vi vil gerne have magt. Vi vil have anerkendelse. Hele verden skal vide, hvilken religion der er den bedste. De skal tro på det samme, som vi gør. For det ville være meget lettere, hvis bare alle troede på det samme. Så ville vi ikke have religionskonflikter.

Men hvis jeg kender nutidens verden, så skal vi nok finde på noget, der kan skabe uro blandt folket. Vi må vel bare vente, til vi kommer op i himlen; hvis den altså findes - hvis der er liv efter døden.

1.3 FÆLLES PROBLEMFORMULERING

"The first step towards getting somewhere is to decide that you are not going to stay where you are." - Leonardo da Vinci

Vores opvækst, tro og religion kan påvirke og have stor betydning for vores identitetsdannelse. Det kan være svært at skabe en unik identitet, derfor kan kunst være essentiel som udtryksform, da kunst er mere end blot ord. Mange mennesker mister deres rettigheder på grund af deres tro. Menneskeheden bekrieger ofte hinanden grundet kultur og politik, da diversitet ikke altid er accepteret. Vi kan opnå magt gennem manipulation og frygt. En magt, der til alle tider har skabt undertrykkelse i verden.

Mange samfund har tendens til at knytte sig til fortidens kulturer og fastholder derved fortiden i nutiden. Nysgerrighed er vejen frem mod resultater, og er grunden til nogle af verdens største gennembrud. Dannelsen af unikke individer og genier kan være afgørende for verdens udvikling.

Hvordan danner samfundet os?

Hvordan bruger vi vores tid?

Hvem eller hvad har magten til at ændre verden?

1.3.1 MIN GRUPPES FORSLAG

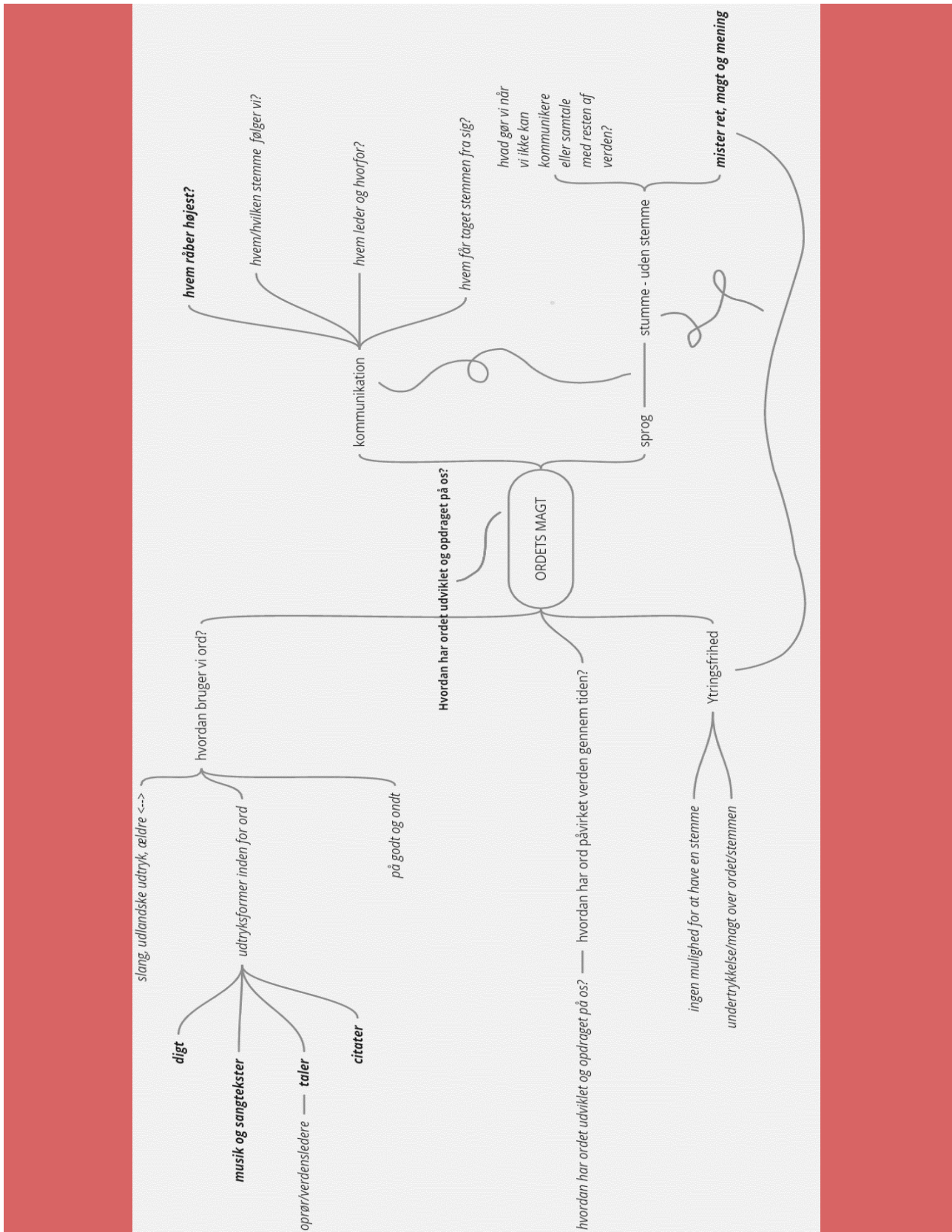
"Wisdom is the daughter of experience" - Leonardo da Vinci

Menneskets nysgerrighed for videnskaben vokser og skaber gennembrud, der er afgørende for vores fremtid. Mange samfund har tendens til at knytte sig til fortidens ritualer og fastholder derved fortiden i nutiden. Vores opvækst, tro og religion kan påvirke og have stor betydning for vores identitetsdannelse. Det kan være svært at skabe en unik identitet, derfor er kunst essentiel som udtryksform, da kunst er mere end blot ord.

Mange mennesker mister deres rettigheder på grund af deres tro. Menneskeheden bekrieger ofte hinanden grundet kultur og politik, da diversitet ikke altid er accepteret. Vi kan opnå magt gennem manipulation og frygt. En magt der kan bruges til at undertrykke og udnytte individet.

2. PRÆCISERING AF PROBLEMFORMULERING

2.1 MINDMAP/BRAINSTORM

2.2 BEGRUNDELSE FOR TEMAVALG

Hvilken magt har ord i vores samfund? Hvor meget magt har ord over individet? Hvad bruger vi magten til? Hvordan opnår vi magten og ordet?

I dette projektforsøg skal det handle om ordets magt. Hvordan verdenslederne igennem tiden har manipulerede og overbevist os med ord og tale. Hvilke udtryksformer vi bruger til at komme ud med budskaber. Det er interessant, hvordan vi ubevidst bliver manipuleret.

Artikler og bøger skal bl.a. hjælpe med at opnå den viden. *27 taler og prædikener : humanister og teologer, der forandrede verden* er en bog, der, som titlen fortæller, handler om udtalelser, som udviklede verden, samfund og individ. Den skal læses og derefter udvælges taler/citater til en dybere undersøgelse om taleren og dens påvirkning. Jeg har bl.a. fundet nogle artikler fra *information* (<https://www.information.dk/debat/2017/10/maa-anerkende-ord-magt>) og *udforsk sindet* (<https://udforsksindet.dk/fantastiske-magt-bag-ord/>). De skal give en grundlæggende forståelse af den magt ord har.

Det er planen enten at analysere et digt eller en sangtekst, da det er en udbredt måde at levere holdninger og tanker på. Sangtekster har opdraget os og været tankevækkende. Digte kan med få ord få os til at genoverveje og forandre vores syn på verden. Dermed skal jeg hovedsageligt arbejde på global- og samfundsmæssig plan, da det er mere fælles, vi har ændret os. Jeg vil vide noget om taleren og finde ud af, hvilke strategier han/hun bruger. Dog synes jeg, det er mere spændende at vide, hvordan det har påvirket folket.

Faget dansk skal, udover læsning, skrivning og grammatik, bruges til analyse af taler og sandsynligvis en udtryksform som digte eller musikteksster. Engelsk er til forståelse af tekster. Jeg skal undersøge udviklingen og forandringen i samfund gennem tiden, derfor skal historie og samfundsfag også benyttes - tilmed skal politik fylde, som en undergruppe i samfundsfag, til verdensledere og holdninger. Der skal også bruges psykologi, når der undersøges manipulation via ordets magt. Hvordan får man folk over på ens egen side? Hvordan får man folk til at lytte? Hvilke tale-/sprogstrategier bruges? Jeg vil forsøge at finde statistikker eller samfundspyramider til supplerende af mit data og derved bruge matematik.

Ord er magt.

2.2.1 BELYSNING AF FÆLLES PROBLEMFÖRMULERING

"The first step towards getting somewhere is to decide that you are not going to stay where you are." - Leonardo da Vinci

Først og fremmest er det nogle meget vise ord, som også har haft sit aftryk på verden, men jeg tænker også at taler, citater og generelt bare ord har stor indflydelse på os. Det kan få os til at indse, hvor vi står og hvor vi vil hen.

Menneskeheden bekriger ofte hinanden grundet kultur og politik, da diversitet ikke altid er accepteret.

Ordet er manipulerende og får somme tider folk til at skifte holdning og side. Dette gør at vi vender os mod hinanden og i politik er det især vigtigt at have størstedelen med sig.

Vi kan opnå magt gennem manipulation og frygt. En magt, der til alle tider har skabt undertrykkelse i verden.

Det vi siger har kæmpe indtryk på alle omkring os. Så når vi truer opnår vi automatisk magt, da folk bøjer sig os ikke tør at sige imod.

Dannelsen af unikke individer og genier kan være afgørende for verdens udvikling.

Disse unikke individer og genier er med til at sætte et forbillede og derved danne nye fantastiske mennesker med anderledes personligheder, der en dag, ligesom sine idoler, vil råbe op.

Hvordan danner samfundet os? Hvem eller hvad har magten til at ændre verden?

... og hvordan danner vi samfundet? Hvordan kan vi med ord ændre samfundets forståelse af handling og situation? Hvilket præg vil vi sætte på verden? Det er afgørende, som tidligere nævnt, at vi ikke afviser andre pga. deres nye holdninger. Netop derfor skal vi lade dem gro. Hvem har magten? Dem, der opnår den. Hvad har magten? Ordet.

2.2 INDIVIDUEL PROBLEMFORMULERING

"If the freedom of speech is taken away then dumb and silent, we may be led like sheep to the slaughter" - George Washington

Vi bruger ord til mange ting - både gode og dårlige. Mange politikere benytter og udnytter vælgere med manipulerende og til tider uærlige ord. Men der lyttes til de personer, som råber højest, derfor kan dem uden stemme tit overhøres. Stumme og generte mister ret, mening og magt.

Ord har magt over verdenen og menneskeheden. Vi overbevises af taler. Følger citater. Reflekterer over digte og sangtekster. Folk med budskab og vilje får ordet spredt. Ordet har givet retfærdighed, frihed, krig og ødelæggelse. Derfor har ordet været med til at opdrage og udvikle os.

Hvordan bruger vi ord?

Hvem råber højest?

Hvordan har ord forandret verden?

3. DATA	3.1 "ORD KAN FLYTTE BJERGE"	17
	3.1.1 "MODERNE VIDENSKAB HAR ENDNU IKKE VÆRET I STAND TIL AT SKABE EN MEDICIN SÅ EFFEKTIV SOM ET PAR VENLIGE ORD"	17
	3.2 TALERS MAGT	18
	3.2.1 "SPØRG IKKE, HVAD DIT LAND KAN GØRE FOR DIG"	20
	3.2.2 "JEG SKAL PERSONLIGT SKYDE DEN SKIDERIK AF EN TAPETSERE TIL HITLER"	22
	3.3 SANGE	22
	3.3.1 ZOMBIE - NO BRAIN, NO JOB, NO SENSE	24
	3.3.2 WE SHALL OVERCOME - WE'LL WALK HAND IN HAND, SOMEDAY	26
	[3.1-3.3] LITTERATURLISTE	28

3.1 "ORD KAN FLYTTE BJERGE"¹

Hunde gør. Fugle synger. Mennesker bruger ord. Alle væsner har deres egen kommunikationsmåde og sprog. Ord er det, som gør os til mennesker. "Men også det, der kan få os til at virke umenneskelige på andre".² Det har en stor betydning hvilke ord vi bruger, og hvordan de bruges. Dog er mange ord gået tabt i farten. *Knibsk, svanger, brødflov og dorsk.*

Digteren Dan Turèll skriver i digtet *Postkort til Modersmål-Selskabet*:

. . . Næ, de *virkelige* fremmedord
i dansk, 1991
er ord som:

trøst

nåde

fred . . .³

Modersmål-Selskabet er en landsdækkende forening, hvis formål er at virke for bevarelse og udvikling af modersmålet som en grundlæggende forudsætning for dansk kultur og folkestyre.

"Med Modersmål-Prisen, vores udgivelser og vores arrangementer har vi gennem snart 40 år kæmpet for at bevare og udvikle det danske sprog" - Modersmål-Selskabet

Modersmål-Selskabet - wiki

3.1.1 "MODERNE VIDENSKAB HAR ENDNU IKKE VÆRET I STAND TIL AT SKABE EN MEDICIN SÅ EFFEKTIV SOM ET PAR VENLIGE ORD"⁴

Masaru Emoto (22 jul. 1943 - 17 okt. 2014) var en japansk forfatter og pseudovidenskabsmand, der bl.a. sagde at menneskets bevidsthed havde en effekt på vands molekylære struktur.

Masaru Emoto - wiki og billede

En japansk forsker, ved navn Masaru Emoto, udførte et forsøg over en måned med kogte ris. Han inddelte sine kogte ris i tre lige store portioner. Den første skulle have en positiv måned, den anden skulle have en negativ måned og den sidste en neutral måned. Hver dag i den måned sagde han positive og glade ord til den første og svinede den

anden til. Den tredje lod han være og skulle være en reference til de senere resultater.

¹ Taler der forandrede verden - Uffe Elleman-Jensen

² Kristeligt Dagblad - artikel

³ Postkort til Modersmål-Selskabet - Dan Turell

⁴ Udforsksindet.dk - Sigmund Freud

Da de mange dage var forbi, var den negativt påvirkede ris-masse blevet sort af mug og havde en forfærdelig lugt. Risene, der havde fået et selvtillidsboost, havde beholdt sit gode ydre og lugtede ikke dårligt.

Dette er pseudovidenskab, men man kan overføre 'budskabet' til mennesker og se på, hvordan det påvirker os, hvilke ord vi bruger og hvordan vi bruger dem. Hvis ris bliver forandret på den måde, giver det et nyt syn på, hvordan de, ord vi bruger, kan ødelægge eller hjælpe vores omgivelser. Der ligger en magt bag alle de ord, vi bruger - om de er skrevet eller talt. Ord kan gøre os umotiveret eller modsat få os til at springe ud i noget nyt.

Pseudovidenskab (pseudo- fra græsk, falsk) er en betegnelse på alt arbejde, som udgiver sig for at være videnskabeligt, men som samtidig ikke opfylder kriterierne, som stilles af den almene naturvidenskabelige disciplins metodefinitioner for teorier og hypoteser.

[Pseudovidenskab - wiki](#)

VI HAR MANGE VALG AT TRÆFFE I LIVET, OG EN AF DE VIGTIGSTE ER, HVORDAN VI BRUGER EN MAGT BAG ORD.⁵

3.2 TALERS MAGT

Taler kan forandre verden. Dette har vi set mange eksempler på - både i en tid tæt på vores, men også så langt tilbage, at det mere er en fortælling end virkelig, der ændre. Bjergprædiken af Jesus, Martin Luthers teser og den senere Martin Luther med *I have a dream* osv. Det er alle taler som har ændret verdens mønster. Uden dem ville verden se anderledes ud. Dog er det ikke kun som protest og demonstration, taler har forandret vores hverdag. Mange politikere kommer til magten ved at have *den perfekte tale*, som både beskriver formål, men også viser troværdighed, ærlighed og menneskelighed; en man kan relatere til. Taler er et kommunikationsrør mellem vælger og valgt.

En stor del af verdens befolkning kender linjerne:

"ICH BIN EIN BERLINER!"⁶

⁵ [Udforsksindet.dk - artikel](#)

⁶ [John F. Kennedy - citat](#)

Og manden bag ordene, John F. Kennedy. Vi kender ordene fordi, talen har gjort indtryk. Den bliver siddende i hukommelsescenteret. Pernille Steensbech Lemée, som i flere år har undervist i taler, siger bl.a. at taler giver politikere ”*mulighed for at træde i karakter og vise, hvem de er*”⁷. Taler inden for regeringen og politik går igennem en lang proces før det endelige produkt - den skal være perfekt.

OMVENDT LOMMETYVERI

I stedet for, at politikere levere dårlige og tomme argumenter, kan de anvende det såkaldte *omvendt lommetyveri*

Dvs., at man, omvendt den normale metode, lister noget ned i 'ofrets' lomme. Man uddeler holdning og synsvinkel for at få flere på sin side.

Man stjæler ikke penge, men tvinger synsvinkel uden, det bemærkes

Man stjæler ikke penge eller holdning, men tvinger synsvinkel uden, det bemærkes

SPINDOKTORER

En politisk arbejder, som udtænker strategier inden for kommunikation ift. offentligt image og en udstråling, der virker særlig tiltrækkende

- et forspring og plus ved diverse valg og senere politisk overbevisning i form af f.eks. taler.

”Vælgerne er ikke længere trofaste partimedlemmer, men shopper parti fra valg til valg” - [Faktalink](#)

⁷ [Pernille Steensbech Lemée - citat](#)

3.2.1 "SPØRG IKKE, HVAD DIT LAND KAN GØRE FOR DIG"⁸

John F. Kennedy var en meget berømt taler i sin tid som USA's præsident. Desværre blev han i 1963 myrdet - hans ord lever dog stadig blandt os. Han var præsident i en problematisk tid for Amerika, men fik rettede godt op på mange af tingene. Deres økonomiske tilstand var blevet forbedret, lovgivningen om borgerrettigheder blev nu diskuteret. Han lovede også, at han inden

"Those who dare to fail miserably can achieve greatly"

[John F. Kennedy - citat](#)

[John F. Kennedy - billede](#)

John Fitzgerald Kennedy
(født 29. maj 1917, død 22. november 1963), ofte blot omtalt som JFK eller "Jack Kennedy", var fra 1961 til 1963 USA's 35. præsident.

[John F. Kennedy - wiki](#)

[John F. Kennedy - billede](#)

årtiet var omme, ville sende en mand til månen, som en reaktion på russernes nye succes inden for rumforskning.

Samtidig med alt forbedringen hærgede Vietnam-krigen - det var et stort problem for amerikanerne, "*det værste problem, vi har*"⁹. Den 20. januar 1961 holdt John F. Kennedy en af verdens mest velkendte taler.

"OG SPØRG DERFOR IKKE, MINE AMERIKANSKE MEDBORGERE, HVAD JERES LAND KAN GØRE FOR JER; SPØRG, HVAD I KAN GØRE FOR JERES LAND" HAN FORSÆTTER "ENDELIG SKAL I, HVAD ENTEN I ER BORGERE I AMERIKA ELLER BORGERE I VERDEN, FORLANGE DE SAMME HØJE STANDARDER AF STYRKE OG OFFERVILJE AF OS, SOM VI FORLANGER AF JER"¹⁰

Han holdt denne tale efter valgdagen, hvor han blev indsat som USA's 35. præsident. Med store forbedringer og flere formidable taler, har han gjort et kæmpe indtryk på hele verdens befolkning. Men man kan ikke være elsket af alle. Kennedys socialistiske og kapitalistiske holdninger faldt ikke i god jord med Lee Harvey Oswald; Kennedys morder. Oswald havde før forsøgt at myrde generalen Edwin A. Walker (måske bedre kendt som Ted Walker), da Edwin var stor kritiker af kommunisme.

⁸ [Taler der forandrede verden - John F. Kennedy](#)

⁹ [Taler der forandrede verden - John F. Kennedy](#)

¹⁰ [Taler der forandrede verden - John F. Kennedy](#)

Lee Harvey Oswald (født 18. oktober 1939, død 24. november 1963) var den snigskytte, der myrdede præsidenten John F. Kennedy, den 22. november 1963 i Dallas.

Han blev født i New Orleans, Louisiana, og var det yngste barn af en søskendeflok på tre. Han boede med sin mor – faderen døde af et hjerteanfald, to måneder før han blev født. Oswald gik ud af skolen som 17-årig for at blive en del af marinekorpset. Under sin uddannelse blev han trænet i at håndtere skydevåben og fik en middelhøj til høj score i diverse tests for præcision.

[Lee Harvey Oswald - wiki](#), [Lee Harvey Oswald - billede](#)

3.2.2 "JEG SKAL PERSONLIGT SKYDE DEN SKIDERIK AF EN TAPETSERE TIL HITLER"¹¹

George S. Patton Jr, eller øgenavnene Old Blood and Guts og Georgie Patton, var en general og leder af den tredje og syvende arme i Europa (1943-1945).

Han bliver i bogen *taler der forandrede verden* beskrevet som aggressiv, studs, fuld af eder og forbandelser og maskulinitet, men bestemt loyal og effektiv. Han er bl.a. kendt for sit grove sprog og brug af bandeord, men som han selv siger

"man kan ikke føre en hær uden eder; og det skal være udtryksfulde eder"¹²

Denne ideale amerikanske militær leder talte til sine mænd dagen inden D-dag, d. 6. juni. Det bestemte og lidt stereotype sprog var typisk for George S. Pattons taler. Han henvendte sig altid direkte til mænd og anerkendte frygten, der måtte være når man drog i krig med livet som indsats.

Han mente, at alle frygter, men kun rigtige mænd kæmper på trods af den frygt. *"Ja, en hver mand er bange i sit første slag. Hvis han siger, at han ikke er det, lyver han."*¹³

D-dag, d. 6. juni 1944, gik De Allierede i land i Normandiet i Nordvestfrankrig under 2. verdenskrig. Landgangen, som også blev kaldt Operation Neptune, var indledningen på en større operation ved navn Operation Overlord, der havde som endeligt mål at befri Europa fra den tyske besættelse

[D-dag - wiki](#)

Efter d. 6. juni var den tredje arme involveret i 281 dages kamp. Især i Ardennerne, (skovområde i Frankrig, Belgien og Luxembourg) december 1944, og imod tyskernes offensive taktik januar 1945 mødte de stor modstand. Han dør i 1945; dog ikke i krigen, men i et trafikuheld. Siden har

han gjort stort indtryk både som ledende general, men også ift. militære fremskridt.

"May God have mercy upon my enemies because I don't"

[Georgi Patton - citat](#)

[Georgi Patton - billede](#)

George Smith Patton Jr (11. november 1885 – 21. december 1945) var en ledende amerikansk general under 2. verdenskrig ved operationerne i Nordafrika, Sicilien, Frankrig og Tyskland, 1942-1945.

[George S. Patton Jr - wiki](#)

3.3 SANGE

¹¹ [Taler der forandrede verden - George S. Patton Jr.](#)

¹² [Taler der forandrede verden - George S. Patton Jr.](#)

¹³ [Taler der forandrede verden - George S. Patton Jr.](#)

Sange giver indblik. Sange giver forståelse. Sange skaber håb. Sange har magten til at ændre. Vi har hørt og nynner måske med på mange sange med et budskab, som på en eller andet måde har forandret verden. *Imagine*, fra 1971 af John Lennon, er en sang om fred. *Tænk nu hvis* vi kunne leve i fred. Fri for religionskonflikter og krige. Et budskab, der ligger langt fra virkeligheden, men også et budskab, som har holdt ved. Det er denne idealistiske tankegang, der har haft særligt stor indflydelse på klodens befolkning.

All we are saying is give peace a chance

[Give peace a chance, John Lennon - vietnamkrigen hærgede stadig](#)

*Southern trees bear a strange fruit
Blood on the leaves and blood at the root
Black bodies swingin' in the Southern breeze
Strange fruit hangin' from the poplar trees*

[Strange fruit, Billie Holiday - ca. 4750 sorte henrettet](#)

*Bei der Laterne wollen wir stehen
Wie einst Lili Marleen*

*I'll wait for you the whole night through
For you, Lili Marlene*

[Lili Marleen, Lane Andersen - om at efterlade sin kvinde derhjemme, når man drager i krig](#)

*Hvis vi gi'r en hånd til Afrika
Vi gi'r, hva' vi har for din sag, Afrika*

[Afrika, Nanna - velgørenhedssang til Afrika](#)

3.3.1 ZOMBIE - NO BRAIN, NO JOB, NO SENSE

Sangen zombie, af afrikanske Fela Kuti, blev et våben i kampen om frihed i Afrika, mere specifikt i Nigeria, som var underlagt diktatur. Ingen havde turde at kritisere militæret og styreformene, før Fela i sin sang beskrev soldaterne som zombier, der bare gjorde, hvad der blev sagt uden at tænke sig om. De adlød bare ordre som blodtørstige væsner på rov. Han synger bl.a.:

"ZOMBIE NO GO THINK, UNLESS YOU TELL EM TO THINK"¹⁴

"ZOMBIE TÆNKER IKKE, MED MINDRE DU SIGER, DE SKAL"

[Moussa Diallo - billede](#)

Moussa Diallo (født 17. februar 1955 i Paris) voksede op i Mali og flyttede senere, i 1973, til Danmark. Han er musiker, historiefortæller og igangsætter.

[Moussa Diallo - biografi](#)

Fela Kutis sang inspirerede og hjalp rigtig mange afrikanere til at stå op for sig selv. Den gjorde dem mere modige. Selv fortæller [indsæt ham der snakkede under dokumentaren], at han blev lidt rebelsk. De råbte zombie efter soldaterne, for det var gået op for dem, at man burde kunne være sig selv. Der skulle nemlig ikke meget til, før man blev arresteret. Moussa Diallo blev flere gange arresteret pga. måden han var klædt. Fela Kuti var heller ikke helt ukendt med fængslet, hvor han tit blev tilført vold af betjentene.

Fela Kuti skaber et minisamfund uafhængig af Nigeria, som han kalder *Kala Kuta*, for hans familie og nære venner. Minisamfundet var et slags Christiania, som egentlig virkede umuligt at have i Nigeria. Dog var det heller ikke længe, Afrikas Christiania fik lov at eksistere. Regeringen var ikke tilfreds og stormer derfor *Kala Kuta*. Den bliver brændt ned og soldaterne/zombierne tæsker løs på indbyggerne. Fela Kutis mor blev smidt ud fra en bygning og dræbes derved. Trods det kommer Fela op på hesten igen og kæmper videre - "*modig mand som han var*".¹⁵

Christiania (også kaldet Fristaden eller bare Staden) er et område i bydelen Christianshavn i København. *Staden* er Københavns fjerdestørste turistattraktion, men er også præget af omfattende hashhandel og organiseret kriminalitet.

[Christiania - wiki](#)

[Christiania - billede](#)

¹⁴ [Zombie - sangtekst](#)

¹⁵ [Sange der ændrede verden, zombie - dokumentar](#)

**”DET, DER FORGÅR I FÆNGSLERNE, STÅR IKKE TILBAGE FOR NAZISMEN OG
DET, DE GJORDE I KZ-LEJRENE I TYSKLAND I 1940’ERNE. JEG HAR MED
MINE EGNE ØJNE SET DEM GIVE DRENGE 24 PISKE SLAG. DE GNIDER
KROPPEN IND I SALT INDEN. DET ER IKKE NOGET, DE FÅR ORDRE TIL. DE
GØR DET, FORDI DE NYDER DET”¹⁶ - FELA KUTI**

Han fortsætter sin kamp om frihed til han i 1997 dør.

¹⁶ Sange der ændrede verden, zombie - Fela Kuti

3.3.2 WE SHALL OVERCOME - WE'LL WALK HAND IN HAND, SOMEDAY

Frihedssangen: we shall overcome, som vi kender den i dag, blev først verdenskendt i 1950'erne - det er en af de sange, der gennem tiden har udviklet sig med folket. Det er og forbliver en af de vigtigste protestsange i historien. Sangen har oprindelse i 1900-tallet, efter en amerikanske borgerkrig, hvor slaveriet havde taget sin ende. Dog er der stadig ikke lige muligheder for sorte som hvide. Det er på bomulds- og tobaksmarkerne de sorte amerikanere synger sangene *I'll be alright* og *I will overcome*; forgængerne for we shall overcome. Efter at have hørt de sorte synge på markerne, skriver metodistpræsten Charles Albert Tindley sangen *I will overcome someday* i 1901, i takt med at nye love træder i kraft om adskillelse af racer. På dette tidspunkt er sangen mere personlig og skal få individer igennem de hårde tider - det skal så senere, i 1945, blive en fællessang, da nogle kvindelige sorte amerikanere, i South Carolina, synger i protest mod de barske plantage-/landbrugsejere og strejker derfor (tobaksstrejken). En af aktivisterne foreslår derfor at ændre teksten til *we will overcome* i stedet for *I will overcome*. Det bliver et politisk budskab.

To af de kvindelige aktivister får senere et arbejde som underviser på borgerrettighedsskolen, Highlander Folk School i Tennessee - det er her sangen får sin endelige klang. En af stifterne, Pete Seeger, hørte sangen *we will overcome* efter tobaksstrejken i 1945; efter sine er det ham, som forandre sangen til den verdenskendt *we shall overcome*.

Rev. Dr. Charles Albert Tindley (Juli 7, 1851 – Juli 26, 1933) var en amerikansk metodistpræst og gospel komponist.

[Charles Tindley - wiki](#)

[Charles Tindley - billede](#)

Joan Chandos Báez (født 9. januar 1941) er en amerikansk folkemusiker, guitarist og sangskriver. Hun fik sit gennembrud i begyndelsen af 1960'erne.

[Joan Báez - wiki + billede](#)

Pete Seeger (født 3. maj 1919 i død 27. januar 2014) var en amerikansk sangskriver, folkesanger, forfatter og fredaktivist af tysk, engelsk, fransk, hollandsk og irsk afstamning.

[Pete Seeger - wiki + billede](#)

Sangen bliver uofficielt til mange bevægelsers slagsang i 1960'erne. We shall overcome bliver som regel sunget i slutningen af protester, politiske møder og konfrontationer med politi. Da Pete Seegers veninde, Joan Báez, også begyndte at synge den, gik det stærkt. 28. august 1963 er der en friheds-march i Washington, hvor Joan Báez leder flokken med we shall overcome. Marchen var en protest mod frihed, lige jobmuligheder og 100 års markeringen for slaveriets ophævelse. Den bliver en central begivenhed i nyere amerikansk historie - det er også her Martin Luther King holder sin berømte tale *I have a dream*. Joan synger tilmed sangen til Woodstock festivalen, hvorved det bliver tydeligt at sangen nu også tilhører hippiebevægelsen. Dermed er sangen ikke kun et råb om frihed for sorte, men en sang, som kan benyttes i alle sammenhæng.

*WE SHALL OVERCOME,
WE SHALL OVERCOME,
WE SHALL OVERCOME, SOME DAY.*

*OH, DEEP IN MY HEART,
I DO BELIEVE
WE SHALL OVERCOME, SOME DAY.*

*WE'LL WALK HAND IN HAND,
WE'LL WALK HAND IN HAND,
WE'LL WALK HAND IN HAND, SOME
DAY.*

*OH, DEEP IN MY HEART,
I DO BELIEVE
WE SHALL OVERCOME, SOME DAY.*

*WE SHALL LIVE IN PEACE,
WE SHALL LIVE IN PEACE,
WE SHALL LIVE IN PEACE, SOME DAY.*

*OH, DEEP IN MY HEART,
I DO BELIEVE
WE SHALL OVERCOME, SOME DAY.*

*WE ARE NOT AFRAID,
WE ARE NOT AFRAID,
WE ARE NOT AFRAID, TODAY*

*OH, DEEP IN MY HEART,
I DO BELIEVE
WE SHALL OVERCOME, SOME DAY.*

*THE WHOLE WIDE WORLD AROUND
THE WHOLE WIDE WORLD AROUND
THE WHOLE WIDE WORLD AROUND
SOME DAY*

*OH, DEEP IN MY HEART,
I DO BELIEVE
WE SHALL OVERCOME, SOME DAY¹⁷*

¹⁷ We shall overcome, Peter Seeger - sangtekst

[3.1-3.3] LITTERATURLISTE

Postkort til Modersmål-Selskabet - digt (3.1)

Kristeligt Dagblad - artikel (3.1)

Politikken - artikel (3.1)

Udforsksindet.dk - artikel (3.1.1)

Djøl bladet - artikel (3.2)

Ny viden 24|7 - artikel (3.2)

Faktalink - artikel (3.2)

Taler der forandrede verden - bog (3.2.1, 3.2.2)

History.com - artikel (3.2.2)

Information - artikel (3.3)

Sange der ændrede verden, zombie - dokumentar (3.3.1)

Sange der ændrede verden, we shall overcome - dokumentar (3.3.2)

4. VURDERING OG KONKLUSION

4.1 VURDERING

Jeg ved ikke, hvor tilfreds jeg er med mit data denne gang. Der er ikke konkrete problemstillinger, men det har også været udfordrende at finde og søge data, selvom jeg ellers havde meget varierede kilder. Bøger og digte, dokumentarer og artikler på nettet. Jeg endte med at låne bøgerne 27 taler og prædikener: hummanister og teologer, der forandrede verden og Himalaya Hiltion | Gud og gokke | tja-a cha cha på biblioteket. Jeg benyttede mig også af bogen: taler, der forandrede verden, som jeg lånte af min far. Alle dokumentarerne inden under titelserien sange, der ændrede verden har jeg set og noteret ud fra; jeg valgte at bruge 2 af sangene. Det er eksempler på ord, der ændrede verden, men ikke som sådan særlig meget konkret viden om ordets magt og dets påvirkning.

Jeg brugte ikke matematik som fag, da der ikke var nogle tal eller statistikker, omkring ordet - det er selvfølgelig også svært at sætte tal på ord. Jeg brugte metoderne og fagene: samfundsfag og politik under talerne, sangene og generelt samfundets udvikling efter uddelingen af disse ord. Dansk og engelsk til analyse af talerne, sangene og artiklerne - notatteknikker til dokumentarerne. Historie da jeg gik lidt tilbage i tiden og undersøgte, hvordan ord har udviklet verden og samfund. Uanset om jeg synes, det er godt eller ej, fik jeg opnået den viden, jeg beskrev i min individuelle problemformulering - besvarede mine undersøgende spørgsmål.

Hvordan bruger vi ord?

Hvem råber højest?

Hvordan har ord forandret verden?

Alle planer kom i spil i mit data. Jeg har undersøgt globalt da f.eks. sangen *zombie* forgår i Afrika og talerne er fra Amerika. Det samfundsmæssige plan er inden under lidt af det hele fordi, der hele tiden er noget med påvirkningen af folket og lytterne. Jeg undersøgte på det individuelle plan, mens jeg skrev om talerne og kunstnere bag de udtryksfulde ord i deres værker.

4.2 KONKLUSION

At have ordet i sin magt. At ordet har taget magt. Magt over individet. Magt over samfundet.

Verdenen. Vi bliver dagligt manipuleret af ordene fra vores medmennesker, idoler og ledere. Det er vejen frem mod resultater.

Begrebet *omvendt lommetyveri* har overtaget den politiske verden. Det er ikke længere gode argumenter, der vinder; det er manipulerende og magtfulde ord. Der skal lirkes nye holdninger ned i lommerne på vælgerne. Her er taler et perfekt talerør mellem politiker og lytter. Der findes mange taler, som på godt og ondt har ændret retning og mening i verden. Generalen George Smith Patton Jr. blev en velkendt soldat, der med sine mange bandeord og direkte tale, ledte den tredje og syvende arme under 2. verdenskrig. Et dårligt forbillede med sit grove sprog, men dog stadig en god leder, der anerkendte soldaternes frygt for krig og kamp. I den politiske verden har vi taleren John Fitzgerald Kennedy. Hans socialistiske og kapitalistiske taler havde mange tilhænger. Bl.a. den velkendte "*spørg ikke, hvad dit land kan gøre for dig; spørg, hvad du kan gøre for dit land*" fra 1961. Det gør indtryk og giver opmærksomhed med gode taler. Derfor går taler i det politiske hus igennem mange stadier, før den gives til udføreren. Som regel starter talen hos en fagperson på det område, talen skal handle om.

Det er dog ikke kun ord i form af taler, som klistrer sig fast og bliver siddende; det er også sange. Vi nynner med på sange uden en bevidsthed om, at de har ændret verden. Næsten alle kender *imagine* af John Lennon fra 1971. Sangen med den naive tanke om fred i verden. "*Tænk hvis der var fred*". Også sange som *we shall overcome*, der lige siden slavetiden har udviklet sig med verden og dens befolkning. *We shall overcome* blev de sortes slagsang i alle de demonstrationer, der nu løsningen. Sangen skabte et fællesskab efter den senere blev ændret fra *I will overcome* til *we shall overcome*. Den skabte et håb om, at *vi ville komme over det*.

Selvom ord i så høj grad bliver udnyttet, mister de betydning i farten.

. . . Næ, de *virkelige* fremmedord

i dansk, 1991

er ord som:

trøst

nåde

fred . . .¹⁸

Disse ord af digteren *Dan Turèll* fortæller godt om, hvordan betydningen af ordene i sproget er fortaget. Vi bruger mange ord som *idiot*, *taber* og *kælling* uden at lægge en egentlig betydning i det. og ligesom vi 'opfinder' nye betydninger, 'opfinder' vi også nye moderne ord, som erstatter ordene fra *de gamle dage*.

Foreningen *Modersmål-Selskabet* kæmper bl.a. for at bevare disse ord. De, altså *Modersmål-Selskabet*, viser og uddeler lister over de ord, som er på vej ud af det danske sprog. Ord som *knibsk*, *svanger*, *brødflov* eller *dorsk* er sjældent brugte ord i fare for at gå tabt.

Det har stor betydning, hvilke ord vi bruger, og hvordan vi bruger dem. Ord giver os motivation, men kan også tappe os for det. De giver en positiv atmosfære, men kan også hurtigt ødelægge den gode stemning.

Ord har magt. Brug dem varsomt.

¹⁸ Postkort til Modersmål-Selskabet - Dan Turell

5. DISKUSSION

5.1 BELYSNING AF FÆLLES PROBLEMFORMULERING

"The first step towards getting somewhere is to decide that you are not going to stay where you are." - Leonardo da Vinci

Verdenen har brug for nytænkning. Vi har brug at forstå, at der skal udvikles. Vi kan ikke bare blive det samme sted. Hvis vi havde gjort det, ville vi stadig dø af en simpel forkølelse. Og vi kan bruge ordene som budbringer af budskaber. Dermed prikker vi til hinanden og kommer tættere på en ideel verden.

Menneskeheden bekrieger ofte hinanden grundet kultur og politik, da diversitet ikke altid er accepteret.

Politikere kæmper en konstant kamp for at blive ved magten. Taler bliver derfor i dette sammenhæng udnyttet til det yderste. Man bruger talen og ordene til at tage magten.

Vi kan opnå magt gennem manipulation og frygt. En magt, der til alle tider har skabt undertrykkelse i verden.

Rigtig mange ledere er kommet til magten og blevet der pga. ordet og dets magt.

Dannelsen af unikke individer og genier kan være afgørende for verdens udvikling.

Det er netop disse unikke individer, som har tænkt sig at gøre noget. Stå op og tale ud. Råbe op.

Hvordan danner samfundet os? Hvem eller hvad har magten til at ændre verden?

Sange som f.eks. *we shall overcome* og *zombie* har været med til at danne samfund. På samme måde har John F. Kennedys og George Pattons mange taler lavet sit aftryk.

5.2 DISKUSSION

Ord er en fantastisk måde at få budskaber frem på. De kan provokere og prikke til beskuerne. Men selvfølgelig er der nogle, som udnytter ordets magt. Alt kan vendes til et negativt udgangspunkt.

George S. Patton Jr. førte sine ord med hård tone og masser af bandeord, hvilket kun ville fungere i hans givet situation som leder af en hær. Tænk hvis Mette Frederiksen sagde:

"Grønland er fandeme ikke til salg. Det er en fucking absurd diskussion"

Så ville hun få høvl. Kritikken havde regnet ned over hende. Man ville slet ikke kunne komme til for alle de artikler og meninger, medierne ville kaste på en. For politikere må ikke tale sådan. De skal være alvorlige, og virke som om de ved, hvad de laver.

Derfor har det en kæmpe betydning, hvem de store ord kommer fra. Men er det okay som leder at vise sådan et dårligt eksempel overfor sine lyttere? Er det i orden at man som et idol og forbillede bruger et sprog, der har en dårlig indflydelse? Det er dem, som oplyser om problemstillingerne.

På den anden side har ordene jo ikke meget betydning længere - så betyder overhovedet noget, om de bruger 'grimme' ord? Eller ville vi kunne opbygge betydningen i ord ved at bruge dem bedre. Give dem den magt og betydning de oprindeligt havde.

Det betyder også meget, hvordan man opfører talen. Er man energisk motiverer man måske mere end hvis man er helt nede på jorden. Kigger man ud eller snakker man ned i papirerne. Man skal som taler være bevidst om, hvilket budskab, der skal uddeles og derved besluttet bedst mulig *performance*.

MUSISK UDTRYK / KULTUR I UDTRYK OG HANDLING

Hvordan påvirker man et samfund/fællesskab? Hvilken performance fungerer bedst, når man skal få folk til at gøre noget ved problemet?

Jeg skal lave to taler med samme budskab: *læg nu de telefoner i skabet!*

Da mobilfrie skoledage fylder meget hos unge i folkeskolen, ville det være et godt emne at gribe fat i. Det er noget vi alle kender til. Noget rigtig mange har en mening om. Så kan jeg mon ændre folks meninger og hvordan? Jeg vil gerne se, hvilken forskel det gør, hvordan man som performer leverer talen, men også om det skriftlige spiller en rolle. Ligesom *pisk eller gulerod*. Hvad virker bedst? Hos hvem virker det?

Den ene tale skal have en mere pædagogisk tilgang til emnet. Jeg skal tale med en rolig stemme og vise fordele og ulemper ved unødvendig brug af telefonen.

Tale nummer to skal være inspireret af generalen George Smith Patton Jr. (3.2.2) og hans direkte taler. Den skal fyldes med bandeord, og jeg skal nærmest skælde publikum ud.

Talerne skal holdes for 5. klasse og op efter. Eleverne bliver delt op i to grupper, og derefter læser jeg en tale op for hver gruppe. Lærerne, der har eleverne i første modul, 'interviewer' og spørger ind til, hvad talen har gjort og hvordan den har påvirket. Så er det bare at se, hvilken en, der fungerede bedst.

BILAG

TALE #1

Det her bliver nødt til snart at stoppe. Det er ikke godt for nogen af os. Skal vi ikke blive enige om at lægge telefonen i skabet når vi går til morgensang?

Det er ikke sundt at vi altid har den på os. Det forstyrrer i undervisningen og gør det svært at holde koncentrationen. Det burde ikke være nødvendigt altid at have den i lomme. Det fører til at de bliver brugt i undervisningen. I følger ikke med i timerne. Hvad vil I så gøre, når I skal videre. Når I står ansigt til ansigt med voksenlivet og har svært ved at få et ordentligt job fordi, man ikke brugte tiden fornuftigt.

Hvad med lærerne, der bruger deres tid og kræfter på at videregive sin viden til jer? Hvad med jeres forældre, som betaler en god sum penge for, at deres børn får en fantastisk uddannelse?

Og nu måske tænker I, at jeg overdriver en smule, men overdrivelse fremmer forståelse. Og det er afgørende, at vi forstår vigtigheden i det her. Ikke kun ift. skole og uddannelse. Det er i den grad også væsentligt når taler mentale- og sociale behov. Det er ikke kun skolesystemets skyld, at flere unge går ned med stress. Det er ligeså meget fordi, vi hele tiden skal tjekke de notifikationer, der med jævne mellemrum popper frem på skærmen.

Lad ikke telefonen styre jeres liv.

I 9. klasses telefonskab er der højest 3 ud af 10 elever, der har lagt telefonen i skabet. Det er 7 elever, som har glemt det. Det er altså noget vi skal huske hinanden på. Vi skal ikke komme med undskyldninger for at have telefonen med os. Vi skal gøre os uafhængige af vores telefoner.

Lad os sammen lægge telefonen fra os og kigge op. Se verden. Se hinanden. Snakke med hinanden. Lære hinanden bedre at kende.

TALE #2

Nu er det kraftedeme nok. Kan det virkelig være så svært? Er I virkelig så afhængige? Kan I da for helvede ikke bare lægge telefonen i skabet når I tager til morgensang?

Hvad er det, der er så fandens vigtigt ved at have den på sig? Er undervisningen for kedelig? Skal I lige tjekke, hvad da andre afhængige teenagere poster? Skrive til hinanden i timerne.

... god ide - op i røven med uddannelse, karrierer og fremtid. Vi skider da på de lærere, der hver dag bruger deres tid på os dovne elever. Fuck vores forældre, som betaler kassen for, at vi får en god uddannelse. Jeg mener: penge gror jo på træer ikk'?

Og nu tænker I sikkert: *slap af, Ditte. Vi bruger dem slet ikke så meget.* Og måske overdriver jeg, men overdrivelse fremmer forståelse. Og det er fandeme afgørende, at vi forstår vigtigheden i det her. Flere unge går ned stress. Det er sgu ikke kun skolesystemets skyld. Det er ligeså meget fordi, den skide mobil bimler løs mens notifikationerne strømmer ind. Der er hele tiden noget, der skal tjekkes. For hvad nu hvis jeg går glip af noget? Hvad nu hvis hun synes, jeg er irriterende fordi, jeg ikke svare hende med det samme?

Hold kæft og tag jer sammen. Det kan simpelthen ikke passe, at jeres telefon skal styre jeres liv.

I 9. klasses telefonskab er der højest 3 ud af 10 elever, som har taget sig sammen og lagt telefonen i skabet. 7 elever i 9. klasse "glemte" lige at lægge telefonen i skabet. "Glemte" lige, at der er mobilfrie skoledage og, at de ikke må bruge dem i pauserne.

Og hvad er det for nogle lorte undskyldninger I kommer på?

"Nå, men den lægger derhjemme - jeg glemte at tage den med." Som om. Vi har sgu da altid telefonen med os. Det er sådan en kæmpe del af vores liv. Det er ikke noget man bare lige glemmer derhjemme.

Så lad os sammen lægge de fucking telefoner fra os og kigge op. Se verden. Se hinanden. Snakke med hinanden. Lære hinanden bedre at kende.